

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze bakalářské práce

Problematika smluvního oligopolu v ČR

Tomáš Šimek

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku smluvního oligopolu v České republice a s ním související. Práce je tvořena dvěma částmi.

První, teoretická část, popisuje nedovolené omezování hospodářské soutěže ze strany soutěžitelů. Jsou zde vysvětleny pojmy týkající se hospodářské soutěže a to národní šampioni, národní jurisdikce, kartelové dohody a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Práce zmiňuje dohody o sloučení podniků a zneužívání dominantního postavení na trhu, především se ale zaměřuje na kartelové dohody. Vysvětluje důsledky vzniku kartelových dohod a doporučuje, jak těmto dohodám narušujícím hospodářskou soutěž předcházet. Objasňuje postavení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, jeho činnost, historii, odbory a pravomoce.

Druhá, praktická část práce, poté analyzuje konkrétní příklady kartelů a zjišťuje rozsah využití teorie v praxi. Je zde také vyřešen početní příklad smluvního oligopolu.

Na závěr jsou uvedeny tři historicky nejvyšší uložené pokuty Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Na onech kauzách jde pozorovat, jakým způsobem ÚOHS postupuje a jakým způsobem se mohou zachovat vyšetřování soutěžitelé.

Klíčová slova:

Smluvní oligopol, kartel, trh, nedokonalá konkurence, ÚOHS, Evropská komise, soutěžní politika, právo, fúze, národní šampion, veřejné zakázky, jurisdikce

Cíl práce a metodika

Tématem je problematika oligopolní konkurence a cílem této bakalářské práce je na základě analýzy zjistit momentální postavení a problematiku smluvního oligopolu, nebo-li kartelu, v České republice. Dílčím cílem práce je vymezit problém tajných dohod mezi většími podniky a formulovat tak klíčové a důležité poslání národní jurisdikce.

Hlavní textová práce obsahuje dvě části. Teoretickou a praktickou část. Text v teoretické části zahrnuje základní pojmy, jenž souvisí se smluvním (koluzivním) oligopolem. Podrobně se zde líčí tržní struktura náklonná ke vzniku kartelů. Dále se uvádí kartelové dohody a jejich vznik a cíl kartelu. V teoretické části je také zmíněna historie, činnost a cíl Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Na teoretickou část navazuje praktická (analytická) část, která se zaměřuje na kartelové dohody objevené v několika minulých letech. Jedná se o jisté zmenšení celkové problematiky smluvního oligopolu, která nejlépe vystihuje funkce Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže v praxi. Zaměřuje se také na základní charakteristiky vzniku a vývoje trhu České republiky. Budou představeny jednotlivé společnosti na trhu mobilních operátorů. Důležitým ukazatelem je tržní podíl jednotlivých společností.

Bakalářská práce se skládá z praktické a teoretické části. Teoretická část zahrnuje literární rešerši, která byla zpracována pomocí analýzy dokumentů, zahrnující studium odborné literatury, a to jak české, tak zahraniční, zabývající se problematikou ekonomických teorií se zaměřením na oligopoly.

Pro vypracování praktické části byly využity internetové zdroje Úřad pro hospodářskou soutěž. Z metod vědeckého zkoumání byla využita především metoda deskripce, komparace, analýzy a syntéza. Tato část práce bude doplněna o tabulky a grafy, které poslouží k analýze tržního prostředí, která vychází ze studia zveřejněných výročních zpráv společností na trhu mobilních operátorů a údajů zjištěných na Českém statistickém úřadu.

Uvedené informace v bakalářské práci jsou získávány pomocí studií skript, dokumentů a především odborné literatury, sekundárně z prověřených internetových zdrojů. Pro sběr poznatků a vědomostí byly použity data a parafrázovány myšlenky z veřejně publikovaných textů.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení problematiky smluvního oligopolu vzhledem k jeho tajným dohodám. Z poznatků, které obnáší bakalářská práce jde vyvodit, že na hojnost spotřebitelů a funkčnost hospodářské soutěže dohlíží Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Práce obsahuje charakteristiku smluvního oligopolu, výčet kartelových dohod a podmínky, jenž musí kartel dodržet k jeho stabilní existence. Za kartelové dohody se poté považují také dohody, při kterých soutěžitelé dále působí na trhu samostatně, ale vzájemně si nekonkurují. Dalším obsahem práce jsou věžňovy rozpaky, národní šampioni, národní jurisdikci. Poslední kapitolou teoretické části je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen ÚOHS). Nejdříve je zmiňována charakteristika ÚOHS, dále pak její činnost, historie a v neposlední řadě odbory ÚOHS.

Praktická část je zpočátku zaměřena na právní úpravu související s protisoutěžním jednáním, což představuje na prvním místě zákon č.143/2001 Sb., O ochraně hospodářské soutěže. Zákon mimo jiné jasně určuje a vymezuje, v jakých případech se jedná nebo naopak nejedná o narušování hospodářské soutěže. Oporu v něm nacházejí státní orgány, především ÚOHS, při stíhání účastníků zakázaných dohod, provádění řízení, šetření na místě nebo stanovování pokut.

V praktické části je rozebrán trh veřejných mobilních poskytovatelů telekomunikačních služeb. Jsou zde uvedeny tři grafy, zaobírající se hlavně aktivními SIM kartami v České republice. Porovnávají se aktivní SIM karty s uživateli mobilních telefonů a také s pevnými telefonními linkami.

Zneužívání významného postavení na trhu monitoruje ÚOHS, jenž se snaží předejít nezákonným dohodám a případné kartelové smlouvy pokutovat. Ačkoliv ÚOHS již několikrát v historii poskytovatele veřejných mobilních telekomunikačních služeb sankcioval, ve většině situací obviněné tržní subjekty nebyly povinny pokuty uhradit, jelikož bylo vyhověno jejich odvoláním proti pokutě.

V poslední části práce byly popsány tři případy soutěžitelů, jenž se díky svému protisoutěžnímu jednání zapsali do historie nejvyšších ÚOHS udělených pokut. Na těchto kauzách lze sledovat, jakým způsobem ÚOHS postupuje a jakým způsobem se mohou zachovat vyšetřování soutěžitelé. Je z nich patrné, že díky nejrůznějším odvoláním, znovu přezkoumáním případů a podobně se lze daným případem zabývat celé dlouhé roky, což ve

finále zpravidla skončí snížením pokuty díky zjištění nových okolností či špatného postupu a v určitých případech i soudním rozhodnutím, které dané soutěžitele shledává nevinnými.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

BRČÁK, Josef. *Učební texty z mikroekonomie*. Praha: ČZU, 2009, 122 s. ISBN 978-80-213-1400-9.

ONDREJOVÁ, Dana. *Národní šampióni a hospodářská soutěž*. Praha: Linde, 2007, 314 s. ISBN 978-807-2016-785.

RAUS, David a Andrea ORŠULOVÁ. *Kartelové dohody*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2009, xiv, 355 s. Beckova edice právo a hospodářství. ISBN 978-807-4000-164.

Internetové zdroje

ÚOHS.: Podnikání na volném trhu je soutěžní hra. [online]. [cit. 2015-01-28]. Dostupné z: <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Mobilní síť [online]. [cit.2015-02-18].

Dostupné z: www.czso.cz